

METODIKA č.: MAD M01/2012

vymedzenie pojmu "BEŽNÉ OPOTREBENIE VOZIDLA"

Verzia: 1.0
Platnosť: 1. 7. 2012
Spracoval: Ing. Zdeněk Šustr

Obsah:

1. Východiská	2
2. Členenie vozidiel	2
3. Bežné opotrebenie – definícia, východiskové podmienky	2
3.1 Definícia	2
3.2 Osobné automobily – členenie, definícia	2
3.3 Počiatočné podmienky	3
3.3.1 Prevádzkové podmienky	3
3.3.2 Ostatné podmienky	4
4. Bežné opotrebenie pre konkrétne skupiny vozidiel	5
4.1 Skupina vozidiel "A"	5
4.2 Skupina vozidiel "B"	5
4.3 Skupina vozidiel "C"	6
4.4 Skupina vozidiel "D"	7
5. Bežné opotrebenie - záver	9

1. Východiska

V odbornej praxi je **bežné opotrebenie vozidla** často používaným pojmom. Pritom definícia či vymedzenie tohto pojmu je skôr v rovine voľného výkladu a obvykle nemá žiadny reálny základ.

Za účelom zjednotenia danej problematiky vydáva IBS expert nižšie uvedené zásady a pravidlá, platné pre osobné automobily.

2. Členenie vozidiel

Pre účely tejto metodiky boli vozidlá rozdelené do 4 skupín, a to:

Skupina:	Dĺžka prevádzky *)		Celkový nábeh kilometrov:
	mesiace	roky	
A	0 - 6	pol roka	0 - 5 000
B	0 - 24	2 roky	0 - 50 000
C	0 - 60	5 rokov	0 - 150 000
D	0 - 180	15 rokov	0 - 250 000

*) od prvého uvedenia do prevádzky

Pre zaradenie do príslušnej skupiny musia byť súčasné platné **oba uvedené limity**.

Vozidlá, ktoré nie je možné zaradiť do žiadnej z uvedených skupín je z pohľadu bežného opotrebenia veľmi ťažké posudzovať, nakoľko sú už na hranicu životnosti. Tieto vozidlá je nutné posudzovať individuálne.

3. Bežné opotrebenie – definícia, východiskové podmienky

3.1 Definícia

Pri definícii bežného opotrebenia vozidla sa vychádza z predpokladu, že vozidlo je po dobu užívania (od obstarania až po hranicu technickej životnosti) v prevádzkovo schopnom stave, s pravidelnou údržbou a servisom. Uvedený predpoklad je nutný k tomu, aby bolo možné vozidlo používať po celú dobu jeho technickej životnosti.

Bežné opotrebenie vozidla je také opotrebenie, ktoré vznikne riadnym užívaním vozidla pre účel ku ktorému je určené, obvyklým spôsobom a za bežných prevádzkových podmienok.

Je zrejmé, že vozidlo, ktoré je určené k prevozu osôb v bežnej cestnej premávke a ktoré je v skutočnosti prevádzkované prevažne v teréne či využívané k preprave rôznych nákladov, nebude bežne opotrebené.

3.2 Osobné automobily – členenie, definícia

Označení:	Druh:	Kategória:
M1	Osobný automobil	Cestné
M1G	Osobný automobil	Terénne

Osobný automobil - definícia

Cestné motorové vozidlá s najmenej štyrmi kolesami, ktoré sú konštrukčne určené pre individuálnu dopravu osôb a ich batožiny (mimo vozidiel pre hromadnú dopravu osôb).

Osobné automobily majú spravidla najviac 9 miest k sedeniu a najvyššiu prípustnú hmotnosť neprevyšujúcu 3,5t. Priestor pre batožinu nesmie byť väčší než priestor pre cestujúcich, pričom do tohto priestoru sa nezapočítava priestor získaný sklopením alebo prechodným odstránením sedadiel.

Do kategórie **M1** sú zaradené všetky automobily **druhu osobné**, ktoré sú svojím charakterom a konštrukčnými vlastnosťami určené k jazde v bežných cestných podmienkach.

Do kategórie **M1G** sú zaradené všetky automobily **druhu osobné** so zvýšenou prejazdnosťou, ktoré majú obvykle voliteľný pohon oboch náprav a ktoré sú svojím charakterom a konštrukčnými vlastnosťami určené nielen k jazde v bežných cestných podmienkach ale i v ľahkom, stredne ťažkom a ťažkom teréne.

3.3 Počiatočné podmienky

Počiatočnými podmienkami pre určovanie bežného opotrebenia sú:

- **Prevádzkové podmienky** (časť 3.3.1), ktoré musia spĺňať všetky vozidlá;
- **Ostatné podmienky** (časť 3.3.2), ktoré sú záväzné pre skupinu vozidiel "A" a s vymenovanými odlišnosťami i pre vozidlá ostatných skupín (B, C a D);

3.3.1 Prevádzkové podmienky

Osobný automobil sa považuje za bežné opotrebený, keď:

- a. bol používaný určeným spôsobom v bežných podmienkach prevádzky;
- b. nebol preukázateľne preťažovaný, nebol užívaný k športovým a výcvikovým účelom;
- c. je kompletný, bez chýbajúcich či nefunkčných skupín, podskupín a súčastí;
- d. je prevádzkyschopný a splňuje podmienky pre premávku na pozemných komunikáciách;
- e. je pravidelne servisovaný, a to v predpísaných či doporučených intervaloch;
- f. má platnú technickú prehliadku (STK) a meranie emisií, a to minimálne 6 mesiacov do ukončenia platnosti;
- g. sú v ňom opotrebitelné **mechanické diely** priebežne vymieňané (v predpísaných intervaloch či pri nadmernom opotrebení a poruche);
- h. **prevádzkové kvapaliny** vozidla sú priebežne, v predpísaných intervaloch, vymieňané a vykazujú predpísané množstvo;
- i. **mechanické hlavné skupiny** (motor, prevodovka, rozvodovka, predná a zadná náprava vrátane odpruženia, bŕzd a riadenia) vozidla, nevykazujú poruchy, ktoré by vyžadovali ich opravu pritom ich stav je možné hodnotiť ako úmerný dĺžke prevádzky vozidla a nábehu kilometrov. V tejto súvislosti zvýšená netesnosť, nadmerná vôľa, ťažšie radenie a malá účinnosť sa považuje za poruchy vyžadujúce opravu;

3.3.2 Ostatné podmienky

Osobný automobil sa považuje za bežne opotrebený, keď:

3.3.2.1 Karoséria, lak

- a. **Karoséria** nevykazuje známky poškodenia; bez nerovností a mechanického poškodenia;
- b. V prípade, kedy bola karoséria vozidla už opravovaná v dôsledku **dopravnej nehody**, je táto oprava vykonaná odborne, a to tak, aby stopy po nehode neboli bežným pohľadom rozpoznateľné;
- c. **Spodná časť** karosérie - podlaha, a to vrátane krytov, podbehov a spodných častí prahov je bez mechanického poškodenia;
- d. **Lak vozidla** je jasný, celistvý, bez viditeľného poškodenia. Ďalej bez známk mechanického či iného druhu poškodenia, bez známk korózie (platí i pre lakované plastové diely ako sú nárazníky, zrkadlá;

3.3.2.2 Príslušenstvo karosérie - exteriér

- **Čelné sklo**, ani ostatné časti presklenia vozidla nevykazujú známky poškodenia. Hlavne ryhy, vrypy, praskliny a iné poškodenia obdobného charakteru sú celkom vylúčené. Je možné pripustiť iba ojedinelé a drobné mikroskopické narušenie povrchu skiel (vlásočnicového charakteru), spôsobené bežnou prevádzkou, údržbou a umývaním;
- **Predné svetlomety** - bez prasklín, škrabancov, rýh a iných poškodení vonkajších krytov. Predné svetlomety musia byť zafixované v uloženiach a ich stranová a výšková ovládateľnosť musí byť zachovaná.
- **Vonkajšie osvetlenie predné** (hlavné svetlomety, hmlové svetlá, smerové svetlá, prídavné osvetlenie) ani **zadné** (skupinovú svetlá, hmlové svetlá, prídavné osvetlenie) nie je viditeľne poškodené, musí byť funkčné a spĺňať zákonom dané podmienky funkčnosti a umiestnenia;
- **Nárazník predný, zadný** nie je deformovaný, prasknutý ani inak poškodený. Lak vid' karoséria;
- **Kľučky a zámky** nie sú poškodené, plnia svoju funkciu a ich povrch nie je poškrabaný ani inak narušený;

3.3.2.3 Príslušenstvo karosérie - interiér

- a. **Interiér vozidla** (vrátane batožinového priestoru) je čistý, udržiavaný, bez známky neštandardných pachov;
- b. **Prístroje**, ovládacie prvky, audio (video) systém, navigácia, klimatizácia, kúrenie a ostatné zariadenie vozidla je kompletne a funkčné, bez viditeľného poškodenia;
- c. **Plastové časti** (palubná doska, výplne, kryty, držiaky a madla) interiéru (vrátane batožinového priestoru) sú kompletne, nevykazujú poškodenie, sú bez škrabancov, prasklín a vrypov; Stopy po demontovaných držiakoch či prídavných zariadeniach (napr. navítaná palubná doska) sú neprípustné a musia byť zaretušované tak, aby neboli pohľadovo poznateľné;
- d. **Koberčky a stropná výplň** sú kompletne, bez poškodenia a znečistenia;

- e. **Sedadlá** - majú funkčné ovládanie, nie sú poškodené, roztrhnuté či prepálené, nevykazujú znečistenie;

3.3.2.4 Systémy vozidla

- a. **Výfukový, palivový, chladiaci i brzdový systém** vozidla je účinný, tesný a kompletný;
b. Bezpečnostné systémy (AirBag, ABS, EBD, ...) sú kompletne a funkčné;

3.3.2.5 Kolesá (disky a pneumatiky)

- a. **Disky kolies** vozidla nie sú poškodené, deformované ani inak mechanicky narušené;
b. **Pneumatiky** vozidla nevykazujú mechanické poškodenie, sú rovnomerne opotrebované a ich hĺbka vzorku dezénu nie je podlimitná;

4. Bežné opotrebenie pre konkrétne skupiny vozidiel

4.1 Skupina vozidiel "A"

Skupina:	Dĺžka prevádzky v mesiacoch ^{*)} :	Celkový nábeh kilometrov:
A	0 - 6	0 - 5 000

Pre zaradenie do príslušnej skupiny musia byť súčasne platné oba uvedené limity.

Vozidlá skupiny "A" sú bežne opotrebené, ak spĺňajú:

- Prevádzkové podmienky (časť 3.3.1);
- Ostatné podmienky (časť 3.3.2);

4.2 Skupina vozidiel "B"

Skupina:	Dĺžka prevádzky v mesiacoch ^{*)} :	Celkový nábeh kilometrov:
B	0 - 24	0 - 50 000

Pre zaradenie do príslušnej skupiny musia byť súčasne platné oba uvedené limity.

Vozidlá skupiny "B" sú bežne opotrebené, ak spĺňajú:

- Prevádzkové podmienky (časť 3.3.1);
- Ostatné podmienky (časť 3.3.2) s nižšie uvedenými odlišnosťami:

a. Karosérie, lak (3.3.2.1)

- drobné stopy od dopadov kamienkov s hustotou pokrytia max. 3ks/1m² plochy karosérie (bez prehĺbení a nerovností);
- maximálne 2 povrchové prehĺbeniny o veľkosti nepresahujúce 2 cm² plochy a 1 mm hĺbky (bez poškodenia laku);
- drobné vlásoknicové poškodenie laku v priestore vonkajších kľučiek, spôsobené štandardným používaním pri manipulácií s dverami;
- max. 2 odreniny laku karosérie o veľkosti do 3 cm a max. po 1 odrenine laku na prednom

a zadnom nárazníku (ak sú lakované) o veľkosti do 3 cm s možnosťou vyleštenia či retuše (v rámci laku bez viditeľného podkladu, plniče);

- povrchové odreniny na spodných plastových krytoch a podbehoch (bez deformácií a prasklín);
- drobné stopy po poškodení lakovaných častí prahov (bez prehĺbenín a nerovností);

b. Príslušenstvo karosérie - exteriér (3.3.2.2)

- u presklených častí vozidla (čelné zadné a bočné okná) drobné, vlásočnicové škrabance (v malom rozsahu), ktoré svojím charakterom nepresahujú stanovené podmienky pre prevádzku vozidla na pozemných komunikáciách a sú spôsobené bežnou prevádzkou, údržbou a umývaním;
- u vonkajšieho osvetlenia (vpredu i vzadu) malé poškodenia a ryhy, ktoré sú ťažšie pohľadovo rozpoznateľné a ktoré svojím charakterom nepresahujú stanovené podmienky pre premávku vozidla na pozemných komunikáciách;

c. Príslušenstvo karosérie - interiér (3.3.2.3)

- znečistenie interiéru vozidla do stupňa možného odstránenia vysávaním, čistením (chemickými prostriedkami) či s použitím mokrej technológie (tepovaním);
- v ojedinelých prípadoch pohľadovo rozpoznateľné, ale veľmi drobné povrchové odreniny plastových častí interiéru, spôsobené bežnou prevádzkou, údržbou a umývaním;

d. Kolesá (3.3.2.5)

- pri diskoch kolies pohľadovo rozpoznateľné odreniny a stopy od odletujúcich kamienkov (povrchové poškodenia); nie sú prípustné hĺbkové poškodenia a deformácie, vzniknuté napríklad pri nešetrnom parkovaní od obrubníkov;
- primerane platia predchádzajúce odlišnosti aj u pneumatík;

4.3 Skupina vozidiel "C"

Skupina:	Dĺžka prevádzky v mesiacoch ^{*)} :	Celkový nábeh kilometrov:
C	0 - 60	0 - 150 000

Pre zaradenie do príslušnej skupiny musia byť súčasne platné oba uvedené limity.

Vozidlá skupiny "C" sú bežne opotrebené, ak spĺňajú:

- Prevádzkové podmienky (časť 3.3.1);
- Ostatné podmienky (časť 3.3.2) s nižšie uvedenými odlišnosťami:

a. Karosérie, lak (3.3.2.1)

- drobné stopy od dopadov kamienkov s hustotou pokrytia max. 6ks/1m² plochy karosérie (bez prehĺbenín a nerovností);
- maximálne 4 povrchové prehĺbeniny o veľkosti nepresahujúce 3 cm² plochy a 1 mm hĺbky vrátane možnosti povrchového poškodenia laku;

- Lak vozidla ako celok je stálofarebný s možnosťou miernej straty jasu vplyvom poveternostných vplyvov;
 - vlásočnicové poškodenie laku v priestore vonkajších kľučiek, spôsobené štandardným užívaním pri manipulácii s dverami;
 - max. 2 odreniny laku karosérie o veľkosti do 4 cm a max. po 2 odreninách laku na prednom a zadnom nárazníku (ak sú lakované) o veľkosti do 4 cm s možnosťou povrchového poškodenia laku;
 - povrchové odreniny na spodných plastových krytoch a podbehoch s možnosťou miernej deformácie či prasklín bez obmedzenia funkčnosti;
 - drobné stopy po poškodení lakovaných častí prahov;
- b. Príslušenstvo karosérie - exteriér (3.3.2.2)
- u presklených častí vozidla (čelné zadné a bočné okná) drobné, vlásočnicové škrabance (v malom rozsahu), ktoré svojím charakterom nepresahujú stanovené podmienky pre prevádzku vozidla na pozemných komunikáciách a sú spôsobené bežnou prevádzkou, údržbou a umývaním;
 - u vonkajšieho osvetlenia (vpredu i vzadu) malé poškodenia a ryhy, ktoré sú ťažšie pohľadovo rozpoznateľné a ktoré svojím charakterom nepresahujú stanovené podmienky pre premávku vozidla na pozemných komunikáciách;
- c. Príslušenstvo karosérie - interiér (3.3.2.3)
- znečistenie interiéru vozidla do stupňa možného odstránenia vysávaním, čistením (chemickými prostriedkami) či s použitím mokrej technológie (tepovaním);
 - v ojedinelých prípadoch pohľadovo rozpoznateľné, ale veľmi drobné povrchové odreniny plastových častí interiéru, spôsobené bežnou prevádzkou, údržbou a umývaním;
- d. Kolesá (3.3.2.5)
- pri diskoch kolies pohľadovo rozpoznateľné odreniny a stopy od odletujúcich kamienkov (povrchové poškodenia); nie sú prípustné hĺbkové poškodenia a deformácie, vzniknuté napríklad pri nešetrnom parkovaní od obrubníkov;
 - primerane platia predchádzajúce odlišnosti aj u pneumatík;

4.4 Skupina vozidiel "D"

Skupina:	Dĺžka prevádzky v mesiacoch*):	Celkový nábeh kilometrov:
D	0 - 180	0 - 250 000

Pre zaradenie do príslušnej skupiny musia byť súčasne platné oba uvedené limity.

Vozidlá skupiny "D" sú bežne opotrebené, ak spĺňajú:

- Prevádzkové podmienky (časť 3.3.1);
- Ostatné podmienky (časť 3.3.2) s nižšie uvedenými odlišnosťami:

a. Karosérie, lak (3.3.2.1)

- stopy od dopadov kamienkov s hustotou pokrytia max. 12ks/1m² plochy karosérie (bez prehĺbení a nerovností);
- maximálne 6 povrchových prehĺbení o veľkosti nepresahujúce 2 cm² plochy a 1 mm hĺbky vrátane možnosti povrchového poškodenia laku;
- lak vozidla ako celok je stálofarebný s možnosťou straty jasu vplyvom poveternostných vplyvov; Možné stopy povrchovej korózie
- vlásočnicové poškodenie laku v priestore vonkajších kľučiek, spôsobené štandardným užívaním pri manipulácii s dverami;
- max. 3 odreniny laku karosérie o veľkosti do 6 cm a max. po 3 odreninách laku na prednom a zadnom nárazníku (ak sú lakované) o veľkosti do 6 cm s možnosťou povrchového poškodenia laku;
- povrchové odreniny na spodných plastových krytoch a podbehoch s možnosťou miernej deformácie či prasklín bez obmedzenia funkčnosti;
- drobné stopy po poškodení lakovaných častí prahov;

b. Príslušenstvo karosérie - exteriér (3.3.2.2)

- u presklených častí vozidla (čelné zadné a bočné okná) vlásočnicové škrabance, ktoré svojím charakterom nepresahujú stanovené podmienky pre prevádzku vozidla na pozemných komunikáciách a sú spôsobené bežnou prevádzkou, údržbou a umývaním;
- u vonkajšieho osvetlenia (vpredu i vzadu) malé poškodenia a ryhy, ktoré sú pohľadovo rozpoznateľné a ktoré svojím charakterom nepresahujú stanovené podmienky pre premávku vozidla na pozemných komunikáciách;

c. Príslušenstvo karosérie - interiér (3.3.2.3)

- zmatnenie interiéru a strata jasu farieb (pri zachovaní stálofarebnosti) spôsobené slnečným svetlom;
- znečistenie interiéru vozidla do stupňa možného odstránenia vysávaním, čistením (chemickými prostriedkami) či s použitím mokrej technológie (tepovaním);
- pohľadovo rozpoznateľné, drobné povrchové odreniny plastových častí interiéru, spôsobené bežnou prevádzkou, údržbou a umývaním;

d. Kolesá (3.3.2.5)

- pri diskoch kolies pohľadovo rozpoznateľné odreniny a stopy od odletujúcich kamienkov (povrchové poškodenia); nie sú prípustné hĺbkové poškodenia a deformácie, vzniknuté napríklad pri nešetrnom parkovaní od obrubníkov;
- primerane platia predchádzajúce odlišnosti aj u pneumatík;

5. Bežné opotrebenie - záver

Rozsah poškodenia vozidiel, ktoré by odpovedalo bežnému opotrebeniu, je možné vo všeobecnej rovine len veľmi ťažko určiť. Vyššie uvedená Metodika má byť návodom, nie však dogmou. V konkrétnych prípadoch je nutné posudzovať vozidlo ako celok s tým, či jeho stav odpovedá dĺžke prevádzky a ubehnutým kilometrom a či je teda bežne opotrebené.